

02-27

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Комунального закладу  
«Балаклійська спеціальна  
загальноосвітня школа-інтернат  
I-II ступенів Харківської обласної

ради»  
М.П. А.О.Ляшов

2018



## ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Комунального закладу

«Балаклійська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-II ступенів  
Харківської обласної ради» на 2018/2019 навчальний рік  
початкова школа (1 клас)

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради  
Комунального закладу  
«Балаклійська спеціальна  
загальноосвітня школа-інтернат  
I-II ступенів Харківської обласної  
ради» від 06.08.2018, протокол №6  
Голова педагогічної ради,

директор школи  
М.П. А.О.Ляшов



## Освітня програма для 1-го класу

### Комунального закладу «Балаклійська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-II ступенів Харківської обласної ради»

#### 1 Загальні положення

Актуальним питанням сьогодення є розроблення інноваційних стратегій навчання школярів з інтелектуальними порушеннями, підготовка їх до самостійної життєдіяльності та формування життєвої компетентності для успішної подальшої соціальної адаптації.

В умовах запровадження концепції Нової української школи виникає потреба в зміні освітніх пріоритетів щодо корекційного навчання дітей з інтелектуальними порушеннями.

Важливе місце в навчальному процесі займає корекційно-розвиткова модель навчання, яка забезпечує школярів необхідними комплексними знаннями, уміннями та навичками.

Провідним підходом у концепції Нової української школи є компетентнісний підхід, спрямований на оновлення змісту освіти, заснованого на формування необхідних життєвих компетентностей.

Компетентнісний підхід визначає спрямованість освітнього процесу на досягнення результатів, якими є ієрархічно підпорядковані компетентності учнів, як ключові, предметні та життєва.

Життєва компетентність, як здатність дитини з порушеннями інтелектуального розвитку у процесі інтегрування у соціальне оточення цілісно реалізовувати на практиці знання, досвід і цінності, набуті у процесі корекційного навчання, набуває інтегративного значення в реалізації оновленого змісту освіти дітей з особливостями психофізичного розвитку.

Метою початкової освіти дітей з інтелектуальними порушеннями є особистісне становлення учнів, розвиток їхніх пізнавальних здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних

психологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвитку самостійності, творчості, пізнавальної активності, що забезпечують їхню готовність до життя в демократичному суспільстві, продовження навчання основній ланці школи.

Освітню програму для 1-го класу для дітей з інтелектуальними порушеннями (далі-Освітня програма) розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Концепції Нової української школи, Державного стандарту початкової освіти (далі – Державний стандарт), з урахуванням Типових освітніх програм сучасних досягнень та спеціальної педагогіки та психології щодо навчально-пізнавальних можливостей дітей з інтелектуальними порушеннями та сформована на основі Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для учнів 1 класу з інтелектуальними порушеннями, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 816 та Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26.07.2018 № 814.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення подані в рамці навчального плану (додаток 1);
- перелік навчальних програм для здобувачів освіти початкової школи (1 клас), які мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» та розміщені на веб-сайті МОНУ подано в додатку 2;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

Освітню програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- корекційно-розвивальної спрямованості навчання;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

## **2. Загальний обсяг навчального навантаження**

### **для здобувачів освіти школи I ступеня.**

Державний стандарт складається з дев'яти освітніх галузей: «Мовно-літературна», «Математична», «Природничка», «Соціальна і здоров'язбережувальна», «Громадянська та історична», «Мистецька», «Технологічна», «Інформатична», «Фізкультурна». Детальний розподіл навчального навантаження окреслено у навчальному плані школи-інтернату (далі-навчальний план).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети. Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації.

Інваріантна складова навчального плану обов'язково включає години корекційно-розвиткових занять, спрямованих на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів, а саме:

- розвиток мовлення, пізнавальної діяльності, психофізичний, соціально-комунікативний розвиток дітей з особливими потребами;

- розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей шляхом взаємодії з навколишнім середовищем з урахуванням наявних знань, умінь і навичок комунікативної діяльності і творчості;

- формування компенсаційних способів діяльності як важливої умови підготовки дітей з особливими освітніми потребами до навчання у закладі освіти;

- створення умов для соціальної реабілітації та інтеграції дітей з особливими освітніми потребами, розвиток їх самостійності та життєво важливих компетенцій.

Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Зміст корекційно-розвиткової роботи визначається з урахуванням особливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, мети, завдань та напрямів такої роботи. Мета корекційно-розвиткової роботи: психосоціальний розвиток та корекція психофізичних порушень дітей з інтелектуальними порушеннями.

Завдання корекційно-розвиткової роботи:

- формування особистісних якостей дитини, розвиток і корекція всіх психічних процесів, сприяння психологічній адаптації та соціальної реабілітації дітей;

- розвиток та подолання порушень усного та писемного мовлення;

- корекція та розвиток рухових порушень та недоліків фізичного розвитку, формування вмінь диференціювати рухи відповідно до ступеня мускульних навантажень, темпу рухів, тощо.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: розвиток мовлення,

соціально-побутове орієнтування, лікувальна фізкультура, ритміка.

Корекційно-розвиткові заняття проводять спеціалісти закладу освіти: вчитель-логопед, вчитель фізичної культури, вчитель – дефектолог, вчитель музичного мистецтва.

Навчальний план зорієнтований на роботу початкової школи (І ступінь) за 6-денним навчальними тижнем.

Повноцінність початкової освіти здобувачів освіти забезпечується через реалізацію інваріантної, варіативної частин навчального плану та корекційно-розвиткових занять.

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Нормативи наповнюваності класів, виховних груп та поділ класів на групи під час вивчення окремих предметів у закладі освіти встановлюються відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517 (зі змінами).

### 3. Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Очікувані результати навчання здобувачів початкової освіти подані в рамках навчальних програм та спрямовані на формування у школярів з інтелектуальними порушеннями таких ключових компетентностей:

- **володіння державною мовою**, що передбачає елементарні уміння та навички (в межах мовленнєвих можливостей) усно і письмово висловлювати свої думки усвідомлення ролі мови для спілкування та культурного самовираження;
- **можливість спілкуватися рідною мовою** (в межах пізнавальних можливостей), що передбачає використання рідної мови в різних

соціально-побутове орієнтування, лікувальна фізкультура, ритміка.

Корекційно-розвиткові заняття проводять спеціалісти закладу освіти: вчитель-логопед, вчитель фізичної культури, вчитель – дефектолог, вчитель музичного мистецтва.

Навчальний план зорієнтований на роботу початкової школи (І ступінь) за 6-денним навчальними тижнем.

Повноцінність початкової освіти здобувачів освіти забезпечується через реалізацію інваріантної, варіативної частин навчального плану та корекційно-розвиткових занять.

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Нормативи наповнюваності класів, виховних груп та поділ класів на групи під час вивчення окремих предметів у закладі освіти встановлюються відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517 (зі змінами).

### 3. Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Очікувані результати навчання здобувачів початкової освіти подані в рамках навчальних програм та спрямовані на формування у школярів з інтелектуальними порушеннями таких ключових компетентностей:

- **володіння державною мовою**, що передбачає елементарні уміння та навички (в межах мовленнєвих можливостей) усно і письмово висловлювати свої думки усвідомлення ролі мови для спілкування та культурного самовираження;
- **можливість спілкуватися рідною мовою** (в межах пізнавальних можливостей), що передбачає використання рідної мови в різних

комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади;

- **математична компетентність**, що передбачає застосування (в межах пізнавальних можливостей) математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

- **компетентності у галузі природничих наук**, що передбачають формування пізнавального досвіду, прагнення самотійно чи в групі спостерігати та досліджувати, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

- **соціально-трудова компетентність**, що передбачає формування трудових умінь та навичок, що забезпечують подальшу здатність до успішного опанування основ професійно-трудова діяльності, набуття навичок практичної життєдіяльності;

- **екологічна компетентність**, що передбачає сформованість уявлень щодо екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання та збереження природних ресурсів;

- **інформаційно-комунікаційна компетентність**, що передбачає опанування елементарними основами цифрової грамотності для розвитку і спілкування, можливість безпечного використання інформаційно-комунікаційних засобів у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

- **навчання впродовж життя**, що передбачає опанування життєво необхідними базовими вміннями і навичками, що сприятимуть подальшій соціальної адаптації та інтеграції в суспільство;

- **громадянські та соціальні компетентності**, що передбачає вміння діяти (в межах своїх можливостей) в життєвих ситуаціях, ідентифікувати себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я та здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

- **культурна компетентність**, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості,



формування навичок культури поведінки в соціумі;

- **основи фінансової грамотності**, що передбачає формування уявлень про грошові одиниці, необхідні для здійснення та організації побутової життєдіяльності, залучення до сфери соціально-побутової та елементарної економічної діяльності.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: спілкуватися, взаємодіяти та співпрацювати з дорослими та однолітками, сприймати інструкції та навчальні завдання, керувати емоціями, регулювати власну поведінку.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Освітньої програми доцільно використовувати внутрішньопредметні та міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

#### **4. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти**

Вимоги до дітей з інтелектуальними порушеннями, котрі розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Предметні компетентності для дітей з різним рівнем інтелектуальних порушень мають диференційований характер (для дітей з легким та помірним ступенем). Зміст навчання добирається індивідуально, у відповідності до пізнавальних можливостей учнів.

#### **5. Форми організації освітнього процесу**

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-му класі підлягають вербальному, формувальному оцінюванню.

**Формувальне оцінювання** має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

## **6. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти**

Система внутрішнього забезпечення якості освіти у закладі складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

На основі Освітньої програми школа-інтернат складає та затверджує навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Директор школи



*A. O. Lyashov*  
А.О.Ляшов

Додаток 1  
 відповідно до Типової освітньої  
 програми, затвердженої наказом  
 Міністерства освіти і науки України від  
 26.07.2018 № 816

**Навчальний план початкової освіти з українською мовою навчання  
 для дітей з інтелектуальними порушеннями**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень
		1 клас
Мовно-літературна	Українська мова та літературне читання	7
Математична	Математика	4
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна	Я досліджую світ	3
	Громадянська та історична	
Технологічна	Трудове навчання	2
Інформатична		
Мистецька*	Образотворче мистецтво	1
	Музичне мистецтво*	1
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього:		21
Корекційно-розвиткова робота	Розвиток мовлення	4
	Лікувальна фізкультура (Ритміка)	2
	Соціально-побутове орієнтування	2
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2
Гранично допустиме навчальне навантаження		20

\*або «Мистецтво» (інтегрований курс)

2	2	2	2	8
---	---	---	---	---

Директор школи



А.О.Ляшов

Додаток 2  
 відповідно до Типової освітньої  
 програми, затвердженої наказом  
 Міністерства освіти і науки України від  
 26.07.2018 № 816

**Перелік навчальних програм**  
**для здобувачів освіти початкової школи (1 клас)**  
**«Балаклійська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат I-II ступенів**  
**Харківської обласної ради» на 2018/2019 навчальний рік**

№ з/п	Назва комплекту навчальних програм
1	Типова освітня програма, розроблена колективом (Чеботарьова О.В., Блеч Г.О., Ярмола Г.А. та ін.).
2	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальним порушенням (Хайдарова О.С., Блеч Г.О.).
3	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізкультура» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальним порушенням (Бобренко І. В.).
4	Програма з корекційно-розвиткової роботи «У світі ритмів» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальним порушенням (Левченко Л. Й., Гладченко І. В.).
5	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальним порушенням (Шеклунова Н.О., Міненко А. В.).

Директор школи



*(Handwritten signature)*  
 А.О.Ляшов